

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 17. dec. [Izv. dop.]

— x. V današnji seji je bila zopet vojaška postava na vrsti posvetovanja; seja, da si je bila vrlo kratka, je bila vendar zanimiva, in sicer za to, ker je g. Schönerer jasno in določno izrazil svoje mišljenje o pravicah krone. V prejšnjem državnem zboru je mož že odkritosrčno izrazil se, da nemško-avstrijsko prebivalstvo rado gleda črez avstrijske meje na Prusko. Vi ste večkrat poudarjali, da mož ne stoji sam s tem mišljenjem, nego da ima tudi svoje privržence. Denes je direktno to priznal. Ko se je bila namreč generalna debata o vojaški postavi pričela, vzdigne se Schönerer, ter začne kritizirati čin cesarjev, ker je naš cesar pozval k sebi vodjo liberalnega kluba, dr. Weebera, da se je z njim pomerkaval o vojaški postavi. Schönerer je dejal, da govori po nalogu svojih „ožjih somišljenikov“. Dejal je, da obžaluje cesarjev čin, ki je naravnost posegel v parlamentarni boj. Uže tedaj je bila zbornica vznemirjena, in prvosednik je pozval govornika k redu. G. Schönerer se pa vse jedno nij dal motiti, nego je z opazko, da nij slišal, kar je dejal predsednik, nadaljeval: „Besede moje pripadajo k stvari, ker se je reklo, da se hoče vojno postavo samo dinastiji dovoliti. (Glasniki. Predsednik zvoni.) Jaz sem to sam čul, ker sem bil v gospodski zbornici pri debati navzočen in se morem na stenografski zapisnik sklicavati.“ V drugič ga je moral ta predsednik opominjati, naj ostane pri stvari, ali pa naj neha govoriti. Vitez Schönerer se za ta opomin zopet nij brigal, govoril toliko časa nedostojno o kroni in zdanjem ministerstvu,

da mu je predsednik naposled besedo odtegnil. — Drugi govornik od centralistiške strani, Schöffel, je izrečno opomenil, da Schönerer v njegovem imenu nij govoril. Zadaji centralistiški govornik, Tomaszczuk, je tako kakor prvi pot predlagal, da se vojaška postava podaljša na 3 leta. Pri glasovanju po imenih je bil njegov predlog zavržen, a tudi odsekov predlog za podaljšanje na 10 let nij dobil dveh tretjin vseh glasov, nego je še manjkalo 28 glasov.

Temu poročilu imamo še dostaviti, da poslanec Schöffel nij jedini, ki je desavujiral g. Schönererja. Razni listi izjavljajo, da se ne skladajo z nazeri, katere je izražal g. Schönerer, ka namreč neposredno uplivanje krone na parlamentarno gibanje nij konstitucionalno; sklicujejo se na to, da tako posredovanje vladarja samega v ustavnih državah nij nič nenavadnega. Poleg tega pa ob enem nekateri pobijajo mnenje prvosednika, ki je trdil, da to, kar je govoril poslanec Schönerer, nij spadalo k stvari, o čemer je bila pa zbornica menda jednaci misli, kakor njen prvosednik, vsaj oglasil se nobeden poslanec nij v nasprotnem smislu, niti „ožjih somišljenikov“ Schönererjevih nobeden ne. O glasovanju se še poroča, da je ustavovercev samo jeden, baron Kotz, izneveril se in drugič glasoval za odborov predlog. Devetnajst ustavovernih poslancev pa se je umaknilo glasovanju. Pri tretjem glasovanju bodo ti baje glasovali za vlado, katerej neki manjka samo še 10 glasov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. decembra.

Gospodska zbornica je v svojej seji 17. t. m. sprejela zakon zoper govejo

kugo tako, kakor ga je sklenila zbornica poslancev. Potem pa so vršile se volitve v narodno gospodarstveno komisijo.

Včeraj pak se je sešel brambeni odsek gospodske zbornice, da še enkrat sklene § 2 vladne vojaške predloge; gospodska zbornica pak je v svojej popoldanski seji tudi še jedenkrat sklenila sprejem § 2 in potem volila 9 udov v skupno komisijo za rešenje brambenega zakona.

Državni zbor ima denes zvečer sejo.

Dne 16. t. m. je vladni zastopnik Chertek v seji odseka za posvetovanje o hranilnicah in posojilnicah izjavil, da bode takoj po praznikih predložil dotično vladno predlogo o visokosti davkov posojilnic, ker so zdaj z davki preobložene.

Odsek za posvetovanje o umetnem vinu je sklenil sledečo postavo: § 1. Prirejanje pijač z galizovanjem in pecijotizovanjem je podvrženo obrtniškemu in prihodninskemu davku; tega davka so prosti oni, ki je delajo za domačo rabo. § 2. Prepoveduje se prirejanje pijač z rabo strupov in močnatga sladkorja. § 3. Dokazati, da kdo brez dovoljenja z galizovanjem prireja vino, more se po kemijske analizi ali kakor si bodi. § 4. Fabricirane pijače se ne smejo ni na debelo ni na drobno samo pod imenom vino prodajati, nego se mora v cenilnikih in naznanilih imenovati z imenom, kako da je pijača prirejena. § 5. O tako fabricirane pijače se mora baš tako užitinski davek plačati, kakor od vina. § 6. Prestopki te postavbe se kaznujejo z globo od 25—600 gld. oziroma s zaporom od 5 dni do 4 mesece. Konfiscirana pijača pa pripade srenjam za uboge.

Budgetni odsek avstrijskih delegacij je imel v sredo sejo, v katerej so bila mej poročevalce razdeljena poročila o predlogah skupne vlade. Včeraj je naš cesar sprejel delegacije in jih srčno pozdravil.

V skupno brambeno komisijo avtonomistiška stranka baje da ne bode volila nobenega centralistov, nego bode vseh devet

Lintek.

O raju.

Iz slavjanskega bajeslovja.

Češki spisal v „Slavjanskem Almanahu“ za 1879. leto Jan Máchal.

(Konec.)

Zanimivo je tudi opazati način, po katerem duše umrlih v raj prihajajo. Pred vsem loči smrt dušo od telesa, a to često jako nasilno. Moravska pesen v tem obziru pravi:

Hned ho za krk vzala,
A o zem nim prala,
A takhle ho stiskla,
Ež krev z něho vyšla.

Ali:

Tak ona nim pere, ež se zema chvěje,
Tak ona ho hněce, ež z něho krev teče,
Tak ona ho sciska, ež z něho krev prska.

Dušo bogaboječo nesó pak angeli na svojih krilih v gostej megli na ravnost k Bogu. Tako se poje v slovenskej pesni:

Strila se gosta meglica
Polna angeljcev nebeskih,
Še so vzeli Majdalenko,
Nesli jo v sveta nebesa,
Gori očetu nebeskem'.

Po D. Marijo objubija Kristus Gospod poslati angela krasnega, dvanajst apostolov in trinajst pride on sam po njo:

Já pro tebe pošlu anděla krásného,
Anděla krásného, dvanáct apoštolů,
A já sám třináctý přijdu pro tě spolu.

Duša, katera nij bila zadosti čista, da bi v raj stopiti mogla, ostavivša teló, sela je na zeleno loko in začela tarnati, da se je razlegalo po loki. In priletel je k njej angelj božji in jej dejal:

Chyť se duše mého křídla,
Poletíme v rajská sídla.

Ko sta dospela k rajskim vratom, nij hotel sv. Peter grešnej duši odpreti, in ta je morala se vrnoti. Z nova je začela vekati, prišla je k njej mati božja ter jo vedla zopet k rajskim dverim. Ali sv. Peter nij hotel

odpreti, očita je duši grehe, katere je zakrivila in zaradi katerih ne more priti v raj. Končno na priprošnjo D. Marije pri Sinu božjem je duša v raj puščena.

Včasih tudi sv. Ana duše jadikuječe na svojem plašči v raj spravi.

Posebno vendar vodnik duš (psychopompos) imennje se sv. Mihael „praepositus paradisi et princeps animarum“. Češka legenda o sv. Vacslavu imenuje ga „rajskega probsta“. Poleg druge legende pil je sv. Vacslav dva dni pred sv. Mihaela godom o gostiji pri bratu Boleslavu na čast arhangelja Mihaela in imenoval ga „animarum paratum susceptorem clementemque in Paradisi voluptates subvectorem“. Tudi hrvatska pesen v istem smislu pravi:

Sveti Mihalj duše važe,
Odnesla je vaga ravno
Tu dušicu tja va pakal.
Na to voli mati božja:
„Važi, važi, sveti Mihalj
Tu dušicu po drugi put.“
Odnesla je vaga ravno

udov izmed sebe poslala. Ta komisija bode soglasno sklenila sprejem § 2. vladne predloge. Odločena seja državnega zbora, v kateri pride na vrsto komisijni sklep, je denes zvečer. Naprej se uže sme in more računati, da bode vladna predloga denes dobila potrebni dve tretjini glasov, — ako se mej tem ne zgodi kaj posebnega. Kajti pri prvem glasovanju o vojaški postavi je glasovalo zoper vladne predloge § 2 155 poslancev, t. j. klub liberalcev in klub fortšritlerjev. Pri drugem glasovanju dne 17. t. m. je bila opozicija uže za 22 glasov slabša, ker je en del centralistov iz liberalnega kluba glasoval z vlado. Dnes pa baje meni iz liberalnega kluba glasovati za vladno predlogo toliko poslancev, da bode vlada imela dve tretjini vseh glasov. Fortšritlerji pa bodo glasovali zopet zoper vlado, kajti — opozicija mora biti. Sicer je pa fortšritlerski klub sklenil, da se morajo vsi udje kluba udeležiti zadnjega glasovanja v državnem zboru o vojaški postavi.

Vnanje države.

Črnogorski poveljnik je dobil povelje, do daljnejših ukazov ne začeti ofenzivne vojske s Turčijo.

Novi **elzasko-lotarinski** zbor se je 16. t. m. sešel in bil odprt od cesarskega namestnika generala Manteuffla. Neki novtamo izhajajoč vladen list za te provincije ga pozdravlja s sledečimi besedami: „Avtonomija, kolikor se je dala izpeljati po zapopadku in formi, je stopila v dejanje. Oni, kateri so se dozdaj navduševali za ta napredek, bodo gotovo z veseljem pozdravili svoje novo stališče delovanja. Za napredek dežele bode gotovo še nadalje, kakor dozdaj, delala avtonomistična stranka.“

Poročila iz **Afganistana** javljajo, da so morali Angleži popustiti visočine nad Bala-hizarjem. Kabul je v rokah Mohamed-khana in zgoraj omenjene visočine posedene od ustašev. Roberts je od več strani od ustašev obkoljen in oblegan v kantonu Sherpurskem. Ali se brigadam iz Gundamuka in Dzellalabada posreči skozi sovražne vrste po snegu priti Robertsu na pomoč je jako dvomljivo. Roberts sam poroča, da je v poslednjem boju zgubil en top in da je sovražnik narastel na 30 000 mož. Roberts ima baje še dovolj municije in provijanta, krme za konje mu pa manjka. Čete v Kandaharu in Kurum dolini ne morejo Robertsu nič pomoči, ker morajo mir vzdrževati v dotičnih okrajih. Kandahar grozi Ayub-khan. Skoro gotovo se ves Afganistan upre Angležem.

Dopisi.

Iz Ljubljane 18. dec. [Izv. dop.] (Deželni glavar g. vitez Kaltenegger) je bil te dni na Dunaji, da v imenu deželnega odbora posreduje zavoljo vojniške straže pri pri-

silnej delavnici. Odkar je delavnica, stala je tam vojaška straža. Letos pa je vojno ministerstvo na enkrat zahtevalo, da se mora iz delavniškega zaklada plačati straža, ako se hoče še zanaprej tam imeti. Letni stroški bi znašali **4800 gld.** in najhuje zadeli kranjsko deželo, ker ima ona največ prisiljenecv v delavnici. Gospod deželni glavar se je tedaj sam na Dunaj podal, ter prosil o tej zadevi avdijencije pri cesarju, katera se mu je tudi dovolila. Kar se sicer g. Kalteneggerja tiče, beremo v dunajskih listih, da se mu je svetovalo, naj se odpove deželnemu glavarstvu, ker se nikakor ne strinja to zaupno mesto z njegovim uradniškim stanjem. Ta nasvet je popolnem opravičen in g. Kaltenegger bi najpametneje ravnal in se rešil iz svojega zanj in za deželo neugodnega položaja, ako resignira na deželno glavarstvo. Če tega nehoče storiti, pa se bode prepričal pri prihodnjih volitvah, katere smemo kmalu pričakovati, da on in njegovi tovariši némajo v celej deželi niti pičice zaupanja.

Iz Ilirske Bistrice 16. decembra [Izviren dopis.] (Naša čitalnica) imela je 14. t. m. svoj letni občni zbor, ki je bil v zlic budemu mrazu dobro obiskan. Račun g. blagajnika je pokazal jako ugoden stan našega društva, za kar gre hvala skrbnemu gospodarstvu čitalničnega odbora. Vsakako pa se mora pripoznati, da bi se ne bila nikdar tako velika svota prihraniti mogla, ako ne bi bil hišni gospodar g. Anton Jelovšek velikodušno brezplačno svojih prostorov čitalnici prepustil, za katero požrtvovalnost bode blagemu možu tukaj očitno najtoplejša zahvala v imenu celega društva izrečena. — Pri volitvi novega odbora je društvo svoje zaupanje staremu odboru izkazalo s tem, da ga je vnovič volilo. Za predsednika bil je izvoljen g. Škender Ličan; za podpredsednika g. dr. Fran Bachmann; za tajnika g. Ant. Žgur; za blagajnika g. Fran Višnikar in za odbornike gg. Ive Tomšič, Juraj Štrucelj in Josip Valenčič. Občni zbor je sklenil na Silvestrov večer, t. j. 30. dec. t. l. napraviti v čitalničnih prostorih tombolo s petjem in po dokončanej tomboli imeti skupen obed. K tej zabavi vabijo se uljudno domači in vnanji domorodci. Na zdar!

Z Notranjskega 17. dec. [Izviren dopis.] (Uradna „kranjščina.“) Prišlo nam je te dni slučajno več vabil v roke, ki kljub tukajšnji slabši letini in uimi po suši ter za-

prtiji gledé kupčije sè živino ubozega kmeta pozivljejo na plačilo, pa v takej „kranjščini“, da moram vendar-le teh obilnih „vabil“ en eksemplar za izgled objaviti, naj svet zvó, kako se slovenščini kosti in rebra lomijo, in zakaj se nemška svojat slovenskemu uradovanju na vse kriplje protivi. Glasi se ta eksemplar tako-le:

Vabilo.*)

Luka Smerdu iz Kal h. št. 21 se vabi o zadevah doušnih stroškov od dne 8. Linnada 1879 ob 9. uri predpoldnem k podpisanimu uradu, ino ta dinar seboj prinesti, ako se vam bode kant ponovu.

C. k. daukarija v P. dne 1. Okt. 1879.

Kako malo besedij pa tolika čobodra! To je ilustracija o ravnopravnosti slovenskega jezika v uradih. Če bi kak uradnik nemško pismo tako pisano iz rok dal, gotovo ga takoj izpodé in mu svetujejo, naj se najprej pravilno pisati nauči in potem še le spet oglasi za državno službo. Za Slovence pa se ve da je vse dobro!

Iz Krškega 14. dec. [Izviren dopis.] (O ustanovljenji podporne zaloge za revne učence na tukajšnji meščanski šoli.) Vsaka dobrota naj se dobro in hvaležno uporabi. To je gotovo dober nauk, ki ima brez dvombe v vsakem slučaju veljavo. Novo meščansko šolsko poslopje, zidano in darovano po blagorodnemu gospod Martinu Hočvarju, je ne samo velikansk dar ampak tudi velika dobrota. Ali drugo vprašanje je, če se more ta dobrota dobro uporabiti. Do zdaj, v teh kratkih letih obstanka nove meščanske šole, deloma to še nij bilo mogoče, deloma pa se morebiti tudi nij poskušalo. Kakor drevo še le kasneje sad rodi, in ne koj potem, ko je bilo usajeno, in kakor je le tedaj prav rodovitno, če je sadjerejec dobro in umno oskrbljuje; ravno tako bode tudi novo, lepo šolsko poslopje in učilnice (4razredna ljudska in 3razredna meščanska šola), ki so v njem, le tedaj sad rodile, ako se bode ljudstvo te velike dobrote plemenitega g. Hočvarja posluževalo. S kratka rečeno. Veliko šolsko poslopje v Krškem bode le tedaj potreben pomen in zadostno veljavo imelo, ako bode lepo število ukaželjne mladine notri in ven hodilo. Za tem grmom pa je zajec skrit. O! kod namreč dobiti dovolj šolskih otrok za 7 razredov,

*) Besede s kursivnimi ali ležečimi črkami so na „Vabilu“ tiskane.

Tu dušicu tja va nebo.

Maria se nasmijala,

Vrag se plakal i narikal.

Ravno tak posel imel je sv. Mihalj v germanskih povestih:

Der engelfürste Michahel

Empfienc des maregräven söl.

Spomena na raj in na rajsko življenje se je globoko usadila v misel Slavjanov; za to se je pripovedavalo, da se nekočkrat v letu raj odpira in tudi navadnim smrtnikom za živa pristopnim biva. Jedna od teh srečnih dob v letu je posebno sveti večer, o katerem se prav spomin raja do zdaj tajnim načinom slavi. Vse povesti, obredi in verovanja, ki se na ta dan mnogobrojno zgajajo, kažejo više manje nazorno prvotni blaženi život v raju. Zlato prasetče, katero na sveti večer zagleda tist, kdor se je pōstil, je gotovo označni symbol rajске zarje, po katerej se pri odpiranju raja vprašuje. Rusini in v obče Galičani, ki po sobi, v katerej večerjati menijo, nastiljajo

seno, in ž njim pokriva o tudi mizo posvečeno, za istino s tem naznačiti hočejo loko rajsko; podobno delajo tudi Srbi in Hrvati, kateri okolo mize slamo nastiljajo rekajoči pri tem: „Kuda slama, tuda slava“. Na gaj rajski spominjajo zelene veje, ki se obvešajo v sobi. Drevce božično, katero se pri Čehih sredi mize postavlja in sijajno razsvetljuje, spominja nas zopet na prekrasno drevo rajsko. Blaženi život v raju znazoruje se z radodarnostjo, katera ta dan vzlasti gospodarja in gospodinjo odlikuje. Radodarnost ta se javi ne samo proti sorodnikom, nego i proti družini in prišlim tujcem, da, celo proti domačim živalim, drevesom, vodi in zemlji. V ta večer treba pre jesti „do razpoke“, in za to naziva družina na Slovaškem ta večer tudi „obžerni večer“. Vedeževanja in čarobije, katerih se brezbrojno množstvo hrani do denes pri pojedinih plemenih slavjanskih, pokažejo očito na ozko občevanje bogov z ljudmi o tem svetem času; bogovi obiskovali so za istino kakor pri Homeru na ta svetek

ljudi in udeležili se njihovih slavnostnih godov. Prav o pravej polunoci odpira se po pripovedki slovaške nebo. Kdor se o tem času ide umivat k studencu, temu se najprej samo mala lučica kakor zvezdica prikaže na nebu, ta se čim dalje bolj razširja, dokler se ne odpró cela velikolepa vrata. Padeš-li zdaj na kolena in si česa želiš, karkoli ti ljubo, to dobodeš, bodi si ko bi tudi še toliko zakladov želel. Ali bogužal, takov človek navadno po tem izgubi razum! O polunoci oživi tudi cela priroda in vsa goveda začno govoriti, nij pa aarno jih poslušati, kajti nihče, kdor je prisodo oživel in živali govoreče bil slišal, ne reči še nij ušel, kakor nam to pripoveda hrvatska pripovedka.

Sè svetki božičnimi bilo je ozko spojeno tudi novo leto, in zato je tudi ta dan se raj odpiral; kajti pravijo, da kdor se na novo leto postavi na križpotje, vidi nebo odprto in v njem vse, kar se bode godilo v novem letu.

Drugič v letu odpiral se je raj v pasi-

Ko ima malo Krško mesto z okoliškimi otroci vred komaj za 3 razrede dovelj učencev? Ali morebiti iz bližnjih far, iz Leskovca in iz štajerskih občin (Videm in Rajhenburg)? Težko, kajti ti kraji imajo uže svoje šole s precej veliko razredov, a še za višje učenje imajo le redki starši in otroci veselje.

Ali poglavitni vzrok, da dolenski kmetje, od katerih bi tukajšnja šola največ gojencev pričakovati imela, ne pošiljajo svojih otrok le-sem, je poleg raznih drugih vzrokov revščina. Če hoče kmet svojega otroka v mesto v šolo dati, stane ga na leto od 120 do 150 gold. Koliko pa je dolenskih kmetov, kateri bi to na lehak način zmogli?! Ako hočemo torej ustanoviti šolo vzdržati za daljne čase, — kar je gotovo zelo važno in za omiko ljudstva potrebno — ako hočemo torej zunanjih učencev privabiti; ponuditi jim moramo raznih podpor. Letos imamo mnogo več učencev, nego lani. Ali kako smo to dosegli. Največ s podporami, katere učenci uživajo pri tukajšnjih meščanih in uradnikih, posebno pri g. Hočevarju in veleč. kapucinskem samostanu. Za zdaj je to dober pripomoček, a za vse bodoče čase ne. Za trajno vzdrževanje šole treba je ustvariti precejšnjo zalogo (fond), iz katere bi dobivali učenci stalne letne podpore ali študentske (n. pr. kach 10 po 100 15 po 50 gl. na leto). Za ustanovo take zaloge utegne morebiti ustanovitelj šole in pa šoli najbližnji denarni zavod na Kranjskem — kakor se je nadejati — še največ storiti. Ali v ta namen naj bi vsi p. n. šolski prijatelji po svoji moči nekoliko pripomogli. Namera teh vrstic je ravno ta, da se podpisano šolsko vodstvo v tej zadevi z najljubnejšo prošnjo obrača do vseh šolskih in narodnih prijateljev na Kranjskem in na bližnjem štajerskem, posebno pa do dobrotnikov v krškem okrajnem glavarstvu, in zlasti še v našem malem mestecu, kjer naj bi g. uradniki in meščani morebiti v malih mesečnih doneskih izvolili dobro stvar podporati.

V to svrhu se bode osnovalo podporno društvo, katero bode darove sprejemalo. Kadar se ustanovi osnovalni odbor in dobé dobitna pravila odobrenje sl. vlade, vabili se bodo p. n. šolski prijatelji na pristop v omenjeno društvo.

Vodstvo 3. razredne meščanske šole v Krškem.

jonskem tednu in sicer bil je to posebno raj podzemski. Tu je omeniti, da so pogani prenašali raj iz nebeskih višin tudi pod zemljo in vodo, v obče do sél bogov. Živeli so namreč pod zemljo močni orjaki — velikani, kateri so tam imeli steklene gradove, vrtove, loke gozde in polja, kakor je to bilo v raju nebeskem; podobne raje pod vodo imeli so vodnari in druga vodna božanstva. A tudi na zemlji stavili so si Slovani v bajeslovnej misli gradove, podobne božjemu gradu, nazivajoči jih rajgrade, rajske dvore, kakor to krajna imena še mnoga v deželah slovanskih potrjujejo. V pasijonskem tednu tedaj pokazoval je podzemski raj svoje zaklade ljudem. Zato se pravi, da kadar se v cerkvi čita pasijon (trpljenje Kristovo, odpirajo se zakladi in penezne gore, t. j. pokazuje se svetlina rajska. Čitanje pasijona stopilo je v krščanskej dobi na mesto poganskih obredov nam uže neznanih.

Pri Čehih varuje te zaklade običajno črn velikanski pes z ogajenimi očmi, pri Belorusih

Domače stvari.
— (Ljubljanski mestni odbor) je sinoči pretresal za prihodnje leto sestavljene proračune mestne blagajnice, meščansko bolnišnega in splošnega ustanovnega zaklada. Obširneje bomo poročali te dni. Vtorek, 23. dan t. m. je zopet seja.

— (Telovadnega društva „Sokol“) redni občni zbor bode jutri v nedeljo 21. dan t. m. ob 11. uri dopoldne v društveni telovadnici. Po nagovoru staroste prideta na vrsto tajnikovo in blagajnikovo poročilo, za njima volitev odbora, naposled pa posamezni predlogi.

— (Polkovnik Friderik Prieger) je bil minoli ponedeljek s štabnimi oficirji svojega polka v avdijenci pri cesarji.

— (Kdo se šali? Tukajšnji „Tagblatt“ od četrtsa se spet ujeda zaradi govornice, da bi g. vitez Kaiteneger utegnil „avanzirati“

in vsled tega ostaviti svoje prisrčne tovariše v tukajšnjem ustavovernem taboru. Mi bi se za te jeremijade niti ne zmenili — kdo bi jih zameril hvaležnim nemškutarjem, ki tako neizmerno poudarjajo „zasluge“ svojega vernega privrženca — a protestirati moramo zoper tisto zloglasno perfidijo, po kateri „Tgbl.“ vselej seže, kadar so mu pošli drugi argumenti. „Tgbl.“ namreč kvasi, da je narodna stranka raznesla glas, ka je dr. Poklukar opredeljen za dr. Kaitenegerjevega naslednika v deželnem glavarstvu, in da narodna stranka dr. Poklukarja „kandidira“ (!) za omenjeno mesto. V resnici pa je stvar ta, da od narodne stranke nihče nič vedel ni za to kombinacijo, da se o njej nikomur nič sanjalo ni, nego nemškutarji so zlegli to novost in jo širili uže nekaj dni. Iz nemškutarjskih krogov je stvar prišla v dunajske novine in „Tagblattovo“ uredništvo bode najbolje vedelo, kdo jo je po telegrafu (!) poročil na Dunaj. Če je tedaj kdo hotel delati „witz.“ naj „Tgbl.“ samega sebe prime za nos. Na račun naše stranke se on ne bode šalil.

Ne dajte se slepiti!

FRAN DETTER v Ljubljani

je za Kranjsko jedini zastopnik **amerikanskih firm**

Howe in Singer & Comp.

in prodaja njihove šivalne stroje proti petletnej garanciji po stalnej in najnižjej fabriškej ceni. Na zahtevanje prodaja tudi slabše originalne stroje, ki so za nekatere goldinarjev ceneji, a za 50 % slabši. — Prodaja pa tudi

Weeler & Wilsonove stroje

po nenavadno nizkej ceni proti garanciji na 5 let. Take stroje more pa prodajati tudi po 28 do 30 gld., se ve da brez garancije, t. j. nezanesljive.

V mojem skladu je vedno **nad 200 takih strojev**, gotovo dovoljno za izbiro, zato vabim na pogosto naročbo.

Tudi prodajam

(589-1)

stroje na obroke,

prvikrat se plača od 10 do 20 gld., potem pa vsak teden od 1 gld. 20 kr. do 1 gld. 50 kr., ali od 5 do 6 gld. na mesec.

Vsi stroji, ki niso dobri, se proti povračilu denarja nazaj vzamejo.

Stroji se tukaj tudi ceno **popravljajo in snažijo**, vsako delo se hitro izvrši.

Na prodaj je tukaj tudi **svila, cvirn in šivanke** za vse te stroje na debelo in drobno po najnižjej ceni.

je Dzjedko Perun sam, kateri jih ljudem pokazuje. Da se v tem času nebeski raj odpira, to nam pripoveduje pesen, ki se poje v Mazovskeji in Santomerskeji:

W wielki piątek, w wielki czwartek,
Cierpat Pan Jezus wielki smutek;
Za nas smutek, za nas rany,
Za nas ci to chrześcijany.
Trzech żydowie,
Jak katowie.
Pana Jezusa umęczyli.
Jak się dowiedzieli anieli,
Po świętą krew przybieżeli.
I na niebiosa znać dali.
Niebiosą się otworzyły,
Wszystkie dusze raść były.

Kakor se je odpiral raj na sveti večer, ob času solnčnega obrata, kateri je v sebi spajal minolost in bodočnost, podobno se je to godilo na sv. Janeza Krst. dan, o času polletnega solnčnega obrata. Misli slovanskej zdela se je kakor o božiču, tako tudi o sv. Janezu cela priroda neobičajno razjarjena; o božiči se je namreč slavilo rojstvo mladega

Solnca, sv. Janezu pa velika panychida, t. j. slavnost ob smrti Solnca. Kakor o božiči tako tudi o sv. Janezu ohranilo se je do zdaj mnogo vraž in vedežtev, ki so ostanki velike narodne slavnosti.

Končno bil je raj odprt za ravnodenja jesenskega o sv. Mihaelu, o katerem smo uže gori omenili, da je bil vodnik duš umrlih s tega na ón svet. Stari opravljali so celi teden po sv. Mihaelu obrede za umrle, in nedelja po sv. Mihaelu imenovala se je tudi cerkveno „pro defunctis“.

Iz priprostega tega obrazka, ki smo ga o slovanskem raju raznačili samo s kratkimi risi, spoznamo pobožno misel Slavjanov, s kateršno so si delali naboženske predstave. Ravno tako razvidi se iz tega, kako čiste in nedolžne bile so njih želje po najvišjem blagu in kako lahko utešilne. Zopet dokaz golobje naravi slavjanske!

Poslovenil Andrej Fékonja.

Posebno vpljivanje

prave dr. Poppove

anaterinine ustne vode

zoper rahlo, bolehalo in čestokrat krvaveče zobno meso.

Večletno vporabljevanje različnih zobozdravniških sredstev nij moglo ozdraviti mojega rahlega, bolehalnega in čestokrat krvavečega zobnega mesa, dokler nijsem se posluževal anaterinine ustne vode od c. kr. dvornega zdravnika dr. J. G. Poppa na Dunaji, Stadt, Bogenrass 2, na kar je zlo hitro in popolnoma minilo.

Vsled tega čutim se dolžnega, da to sredstvo silno priporočam vsem onim, ki na enakim zlu trpijo.

Zürich.

Grof F. A. Bolty m. p.

Zaloge imajo v Ljubljani, vse lekarne kakor tudi gg. Ant. Krisper, Ed. Mahr, J. Karinger, F. M. Schmitt, V. Petričič, L. Pirker, P. Lassnik, Terček in Nekrep; v Postojni: J. Kupferschmidt; v Škofje Loki: C. Fabiani; v Kočevju: J. Braune; na Krškem: F. Böhm; v Idriji: J. Warta; v Kranji: K. Šavnik; v Litiji: Mühlwenzel, lekar; v Metliki: Matterjevi nasledniki; v Novem mestu: D. Rizzoli in J. Bergmann; v Radovljici: A. Roblek; v Kamniku: J. Močnik; v Črnomlju: J. Blazek; v Vipavi: A. Deperis.

Dečka,

dobro vzgojenega, 14 let starega, zmožnega obeh deželnih jezikov in iz solidne rodovine, sprejme takoj

Josip Gspalt,

(582-2)

zlatar in srebrar v Ptui.

Dobre, pravične, nepokažene

voščene sveče,

za katere dajeja poročstvo, iz najboljšega čistega čebelnega voska, katere izvrstno lepo in prav počasi goré, prodajata po najnižji ceni

P. & R. Seemann,

(551-5)

Ljubljana, Gradišče, Vegova ulica št. 8.

Dunajska borza 19. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Štотni dr. dolg v bankovcih	68	gld.	65	kr
Štотni dr. dolg v srebru	70	"	20	"
Zlata renta	80	"	85	"
860 dr. posojilo	130	"	25	"
Akcije narodne banke	838	"	—	"
Kreditne akcije	285	"	30	"
London	116	"	80	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	31	"
C. kr cekini	5	"	14	"
Oržavne marke	57	"	75	"

Učenec

z dobro šolsko izomiko, zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejme se takoj v prodajalnico z manufakturnim blagom podpisane.

V Beljaku, dne 10. decembra 1879.

H. Walesi.

Za božična in novoletna darila

priporoča

Leopold Pirker

svojo bogato in na novo izbrano

zalogo galanterijskih stvari

po znano najnižjih cenah.

(588-1)

Wilhelmov

rimski, skušeni, pravi, vseobčni
zdravilni in vodni pilep (plašter)

zoper

glavobol, rane, opeklino in ozeblino.

Ta pilep je privilegiran od Nj. rimsk. kat. veličanstva. Moč in učinek tega pilepa je posebno ugoden pri globokih in raztrganih ranah vled uboda ali udara, pri hudih ulesih, neopravljivih bezgavkah, pri skelečnih izpuštkih, pri črvu, vnetih in oguljenih prsih, speklinah, kurjih očesih, otiskah, zmrznjenih udih, pri toku iz trganja in enakih bolečinah.

Jedna škatljica stane 40 kr. av. velj. Menj, nego dve škatljici se ne pošiljati in staneti s kolekom in pošiljatvi 1 gld. av. velj.

Ta pilep pravi ima samo

lekarna Fran Wilhelma v Neunkirchenu pri Dunaji.

Nadalje ima tudi:

V Ljubljani: Peter Lassnik.

(527-4)

Gastlove kri čistilne pile.

Uže dvajset let sijajno skušene in od zdravnikov priporočene, da se ž njimi odpravi putika in revmatizem, zasedena slaba sôkrovica, sleza, ostru kri, zlata žilja, neslast do jedi, naval krvi, omotica, slabost na jetrah in žolci, in poznejše uplivanje po zdravljenji z živim srebrom. Pri ženskih mesečnih nerednostih upliva te pile dobrodejno, odstranjuje in zdravljajoče.

Škatljica z okolo 80 komadov 50 kr. av. velj.

Te pile so posladkorjene in odlični zdravniki priporočajo jih kot najboljše kri čistilno dristilo.

Ker zadostuje jedna škatljica za zdravljenje 2 do 3 tedne, — tedaj so Gastlove pile tudi najcenejše zdravilo.

Gastlov kri čistilni čaj

v zavitkih po 30 in 50 kr. av. velj.,

baš tako dober zoper vse zgorenje bolezni.

Pravi dobi se v glavnej zalogi lekarja P. Birnbacherja „zum Obelisk“ v Celovci.

(552-9)

Gastlove prave kri čistilne pile in čaj ima v zalogi nadalje: v Ljubljani V. pl. Trnkoczy, lekar; v Postojni A. Leban, lekar; v Kranji K. Šavnik, lekar; v Logatci Al. Skala, lekar.

Izdatelj in urenik Marko Armic.

Za božična in novoletna darila

priporočamo svoj velik sklad

galanterijskega blagá in otročjih igrač

vzlasti albume, pismene mape, necessaires, torbice za gospé, vse vrste usnjatega blagá, prekrasne knjižice s podobami, olupšavo za božično drevo in se priporočamo mnogoštevilnemu obiskovanju.

Andrej Schreyer-jevi dediči,

(585-1)

špitalske ulice v Ljubljani.

O zdravilnej moči

pravega

Wilhelmovega

antiartritiškega antirevmatiškega

kri čistilnega čaja,

navedemo naslednje priznanice:

Gospod Fran Wilhelm, lekar v Neunkirchenu.

Szenjava pri Jaroslavu, Gališko.

Ker sem čudovito moč Vašega antiartritiškega antirevmatiškega kri čistilnega čaja skusil na sebi, priporočam sem ta čaj tudi družim trpečim. Naznanjajoč Vam to, zahvaljujem se Vam najudanejšje.

Sé spoštovanjem

Abr. Knoblauch.

Gospod Fran Wilhelm, lekar v Neunkirchenu.

Kadovezie na Češkem, pošta Bihl, 15. marca 1876.

Mnogokrati sem Vaš Wilhelmov antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj v mojem bolnem stanji zoper nagnetenje vranice, jeter, naraščanje masti okolo srea in želeda, revmatske bolečine v križi, zoper slabo prebavljanje, siljenje krvi v glavo, zoper pritisk na možjane itd. z ugodnim uspehom rabil, tako, da mi nij trebalo zdraviti se iti v kopelj ali kakov drug zdravilen zavod na vodi, v kar bi žalbog ne imel niti zadostnih sredstev niti mi pri svojem pokli ne ostaje toliko časa.

Sprejmite zagotovljenje, da mi je prijetna dolžnost vsem v tem oziru bomam ta izvrstni Wilhelmov antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj živo priporočati in kjer mi je moč hvantiti ga, da izrazim s tem nekoliko svojo zahvalo za Vašo toliko srečno iznajdbo in trpeče človestvo boj in boj opozarjam na Vaš izvrstni priredak, kakor v resnici zasluži. Z visokim šovanjem

(523-4)

P. Vincencij John, župnik.

Gospod Fran Wilhelm, lekar v Neunkirchenu.

Horavec poleg Schidberga, Moravsko, 22. marca 1876.

Moji bolni prijatelji in znanci so me prosili, da vas zopet prosim, da mi pošljete po poštenu povzetji 12 povitkov svojega skušenega Wilhelmovega antiartritiškega antirevmatiškega kri čistilnega čaja. Ker sem sam na sebi opazoval izvrstne učinke tega čaja, priporočam ga vsem, in njega ime se je uže daleč razširilo.

Worbs Ivan, ubožni oče.

Jedino pravi prireja

Fran Wilhelm, lekar v Neunkirchenu (Dol. Avstr.)

Zavitek, razdeljen v 8 vzemkov, prirejen po zdravniku zapovedi, z navodom uporabi v raznih jezikih 1 gld., za kolek in povezavanje 10 kr.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj ter naj zatorej vsak zahteva vedno le „Wilhelmov antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj, ker so priredki, ki snjo samo pod imenom antiartritiških antirevmatskih kri čistilnih čajev, jedino ponarejem, ter jaz vedno svarim pred nakupovanjem taci.

Da ugodim p. t. obemstvu, poslal sem in imajo pravi Wilhelmov antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj tudi

V Ljubljani: Peter Lassnik;

Anton Leban, lekar v Postojni; Karel Šavnik, lekar v Kranji; Fr. Wacha, lekar v Metliki; Dom. Rizzoli, lekar v Novem mestu.

Lastnik in urenik „Narodne tiskarne“.